C/2025/1800

4.4.2025

P10_TA(2024)0041

Geneticky modifikovaná kukuřice MON 810

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2024 o prováděcím rozhodnutí Komise (EU) 2024/1828 o obnovení povolení pro uvádění krmiv, která obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 810 nebo z ní sestávají, a potravin a krmiv z ní vyrobených na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 a o zrušení prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2017/1207 (2024/2840(RSP))

(C/2025/1800)

Evropský parlament,

— s ohledem na prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2024/1828 o obnovení povolení pro uvádění krmiv, která obsahují geneticky modifikovanou kukuřici MON 810 nebo z ní sestávají, a potravin a krmiv z ní vyrobených na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 a o zrušení prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2017/1207 ([1]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech ([2]), a zejména na čl. 11 a odst. 3 a čl. 23 odst. 3 tohoto nařízení,

— s ohledem na hlasování Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003 ze dne 26. dubna 2024, kdy nebylo vydáno stanovisko, a na hlasování odvolacího výboru ze dne 29. května 2024, kdy opět nebylo vydáno stanovisko,

— s ohledem na článek 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí ([3]),

— s ohledem na stanovisko Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 30. listopadu 2023, které bylo zveřejněno dne 19. ledna 2024 ([4]),

— s ohledem na svá předchozí usnesení, kterými vyslovil námitku vůči povolení geneticky modifikovaných organismů (dále jen „GMO“) ([5]),

— s ohledem na čl. 115 odst. 2 a 3 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že dne 6. října 2022 předložila společnost Bayer Agriculture BV se sídlem v Belgii jménem společnosti Bayer CropScience LP se sídlem ve Spojených státech Komisi žádost o obnovení prováděcích rozhodnutí Komise 2013/649/EU ([6]) a (EU) 2017/1207 ([7]); vzhledem k tomu, že v souladu s čl. 11 odst. 4 nařízení (ES) č. 1829/2003 byla platnost povolení geneticky modifikovaného pylu vyrobeného z geneticky modifikované kukuřice MON 810 pro použití v potravinách, na něž se vztahuje prováděcí rozhodnutí 2013/649/EU, automaticky prodloužena, dokud nebude přijato rozhodnutí o žádosti o obnovení;

([1]) Úř. věst. L, 2024/1828, 4.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1828/oj.
([2]) Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Odborné stanovisko vědecké komise EFSA pro geneticky modifikované organismy k posouzení geneticky modifikované kukuřice MON 810 za účelem obnovení povolení podle nařízení (ES) č. 1829/2003 (dokumentace GMFF-2022–9450), EFSA Journal, 2024;22(1):8489, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8489.
([5]) V osmém volebním období přijal Parlament 36 usnesení a v devátém volebním období přijal 38 usnesení, v nichž vyslovil námitky proti povolení GMO.
([6]) Prováděcí rozhodnutí Komise 2013/649/EU ze dne 6. listopadu 2013, kterým se povoluje uvedení pylu z kukuřice MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Úř. věst. L 302, 13.11.2013, s. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2017/1207 ze dne 4. července 2017, kterým se obnovuje povolení pro uvádění produktů z geneticky modifikované kukuřice MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) na trh podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Úř. věst. L 173, 6.7.2017, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/1207/oj).

B. vzhledem k tomu, že dne 30. listopadu 2023 přijal úřad EFSA k dotyčné žádosti kladné stanovisko, které bylo zveřejněno dne 19. ledna 2024;

C. vzhledem k tomu, že geneticky modifikovaná kukuřice byla upravena tak, aby vyprodukovala insekticidy („Bt toxiny“);

Nedořešené otázky týkající se Bt toxinů

D. vzhledem k tomu, že z řady studií vyplývá, že po expozici Bt toxinům byly pozorovány vedlejší účinky pro lidský imunitní systém a že některé Bt toxiny mohou mít adjuvantní vlastnosti ([8]), což znamená, že mohou zvyšovat alergenicitu jiných proteinů, s nimiž přijdou do styku;

Bt plodiny: účinky na necílové organismy

E. vzhledem k tomu, že na rozdíl od používání insekticidů, kdy k expozici dochází v okamžiku postřiku a po omezený čas po něm, vede používání geneticky modifikovaných Bt plodin ke kontinuálnímu působení Bt toxinů na cílové a necílové organismy;

F. vzhledem k tomu, že předpoklad, že Bt toxiny mají jediný cílově specifický způsob cílového účinku, již nemůže být považován za správný, a že nelze vyloučit účinky na necílové organismy; vzhledem k tomu, že se objevují informace o řadě dopadů na rostoucí počet necílových organismů; vzhledem k tomu, že v nedávném přehledu je zmíněno 39 recenzovaných publikací, v nichž jsou hlášeny významné nepříznivé účinky Bt toxinů na mnoho „nezahrnutých“ druhů ([9]);

Připomínky členských států

G. vzhledem k tomu, že členské státy předložily úřadu EFSA během tříměsíčního konzultačního období ([10]) řadu kritických připomínek, kdy mimo jiné konstatovaly, že údaje o složení geneticky modifikované kukuřice by měly být zkontrolovány a znovu analyzovány a že by tato analýza měla splňovat stávající požadavky úřadu EFSA, mimo jiné testování rovnocennosti, a že přezkum literatury nezahrnoval studie o tom, co se stane s proteinem Cry1Ab v životním prostředí, ani o možných účincích reziduí Bt plodin na necílové organismy, což je problematické, protože z publikací vyplývá, že přenos z krmiva z geneticky modifikované kukuřice na hnůj může vést k expozici půdních organismů proteinu Cry1Ab, což může mít negativní účinky na půdní organismy a důsledky pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby;

H. vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 1829/2003 stanoví, že geneticky modifikované potraviny a krmiva nesmí mít nepříznivé účinky na zdraví lidí a zvířat či na životní prostředí, a požaduje, aby Komise při přípravě návrhu rozhodnutí vzala v úvahu všechny související právní předpisy Unie a jiné opodstatněné faktory významné pro projednávanou záležitost; vzhledem k tomu, že mezi tyto opodstatněné faktory by měly patřit závazky Unie vyplývající z cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti;

Snížení závislosti na dovážených krmivech

I. vzhledem k tomu, že z krize způsobené onemocněním COVID-19 a probíhající války na Ukrajině jsme si odnesli mimo jiné ponaučení, že Unie musí ukončit závislost na některých kritických materiálech; vzhledem k tomu, že předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová v pověřovacím dopise žádá kandidáta na komisaře Christopha Hansena, aby prozkoumal způsoby, jak snížit dovoz kritických komodit ([11]);

([8]) Pro přehled viz Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“, Journal of Applied Toxicology, květen 2016, 36,5, s. 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“, RAGES 2020, s. 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf; Viz například Hilbeck, A., Otto, M., „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment“, Frontiers in Environmental Science 2015, 3:71,https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf.

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

Nedemokratické rozhodování

J. vzhledem k tomu, že hlasování Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva dne 26. dubna 2024 podle článku 35 nařízení (ES) č. 1829/2003 nevedlo k vydání žádného stanoviska, což znamená, že povolení nepodpořila kvalifikovaná většina členských států; vzhledem k tomu, že k vydání stanoviska nevedlo ani hlasování odvolacího výboru, které proběhlo dne 29. května 2024;

K. vzhledem k tomu, že Parlament v osmém volebním období přijal celkem 36 usnesení, v nichž vyslovuje námitku vůči uvádění geneticky modifikovaných organismů na trh k výrobě potravin a krmiv (33 usnesení) a vůči pěstování geneticky modifikovaných plodin v Unii (tři usnesení); vzhledem k tomu, že v devátém volebním období přijal 38 usnesení, v nichž vyslovil námitku proti uvedení geneticky modifikovaných organismů na trh;

L. vzhledem k tomu, že Komise geneticky modifikované organismy nadále povoluje, ačkoli sama uznává, že v této oblasti existuje demokratický deficit, a navzdory tomu, že členské státy s udělením povolení nesouhlasí a Parlament proti tomu vyslovuje námitky;

M. vzhledem k tomu, že není nutné provést žádné legislativní změny, aby Komise mohla neschválit geneticky modifikované organismy, pokud se pro udělení povolení v odvolacím výboru nevysloví kvalifikovaná většina členských států ([12]);

N. vzhledem k tomu, že dne 2. července 2024 Komise obnovila povolení k uvedení geneticky modifikované kukuřice na trh;

1. domnívá se, že prováděcí rozhodnutí (EU) 2024/1828 překračuje prováděcí pravomoci stanovené nařízením (ES) č. 1829/2003;

2. domnívá se, že prováděcí rozhodnutí (EU) 2024/1828 není v souladu s právními předpisy Unie, neboť není slučitelné s cílem nařízení (ES) č. 1829/2003, jenž podle obecných zásad stanovených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([13]) spočívá ve vytvoření základních požadavků pro geneticky modifikované potraviny a krmiva, aby byla zajištěna vysoká úroveň ochrany lidského života a zdraví, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, zájmů v oblasti životního prostředí a zájmů spotřebitele, a v zajištění účinného fungování vnitřního trhu;

3. vyzývá Komisi, aby zrušila prováděcí rozhodnutí (EU) 2024/1828;

4. považuje za pozitivní, že Komise v dopise poslancům ze dne 11. září 2020 uznala, že při rozhodování o povolení geneticky modifikovaných organismů je třeba zohledňovat otázku udržitelnosti ([14]); vyjadřuje však hluboké zklamání nad tím, že Komise dovoz geneticky modifikovaných organismů do Unie nadále povoluje, a to navzdory námitkám Parlamentu a navzdory tomu, že většina členských států hlasuje proti;

5. znovu naléhavě vyzývá Komisi, aby zohlednila závazky Unie vyplývající z mezinárodních dohod, jako jsou Pařížská dohoda o klimatu, Úmluva OSN o biologické rozmanitosti a cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje; opětovně žádá, aby k návrhům prováděcích aktů byla připojena důvodová zpráva, v níž se vysvětlí, jakým způsobem se v nich zajistí dodržení zásady „neškodit“ ([15]);

6. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

([12]) Pokud se v odvolacím výboru kladně nevysloví kvalifikovaná většina členských států, podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 182/2011 Komise „může“, nikoli „musí“ akt přijmout.

([13]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([15]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu (Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2), bod 102.